

NORSKE LANDSKAPSARKITEKTERS FORENING

MEDLEM AV INTERNATIONAL FEDERATION OF LANDSCAPE ARCHITECTS
MEDLEM AV EUROPEAN FOUNDATION FOR LANDSCAPE ARCHITECTURE

IFLA
EFLA

Josefines gate 34, 0351 Oslo
Tlf 23 33 24 60
Faks 23 33 24 70
post@landskapsarkitektur.no
www.landskapsarkitektur.no
NO 975 506 533

JUSTISDEPARTEMENTET	
27 DES 2005	
SAKS NR.: 200504026	
AVD/KONT/BEH: Lov / 60 / Hi	
DOK. NR. 114	ARKIVKODE:

23.12.2005

Justisdepartementet
Lovavdelingen
Pb. 8005 Dep.
0030 Oslo

E-post: hilde.indreberg@jd.dep.no

NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet - Høringsuttalelse fra NLA

Norske Landskapsarkitekters foreningen er en faglig interesseorganisasjon for landskapsarkitekter. Foreningen har ca 530 medlemmer.

NLA er positiv til den nye loven og formålet med den, og mener at det er riktig å bruke en sivilrettslig lovtipe med en menneskerettslig tilnærming. Vi ser at loven vil utfordre oss positivt som formgivere, og loven bør oppfordre til kreative løsninger.

Lovteksten inneholder en del generelle antydninger som må presiseres bedre i forskrifter. Vi antar årsaken er at dette er første utkast til en ny lov på et generelt grunnlag og uten for mange spesifiseringer. Temaet er - etter norske forhold betraktet - i startgropen, og loven må etter hvert endres i hht hvordan den blir mottatt i samfunnet. Det må utøves stor grad av skjønn i hver enkelt sak, spesielt når det gjelder hvorvidt man skal tilrettelegge i naturområder. NLA har likevel ønsker om mer presise formuleringer innenfor det vi anser som landskapsarkitektenes arbeidsområde, og vi ønsker også å fjerne deler av lovteksten.

I all hovedsak mener vi at § 11 bør utgå fra loven, men til gjengjeld ønsker vi at § 9 blir mer utdypende og mer presis. Dette vil vi utdype i det følgende:

A)

NLA mener (i likhet med Moshuus og Strøm) at § 11 bør utgå fra loven. Det er meget viktig at formålet og innholdet i denne paragrafen isteden ivaretas av plan- og bygningsloven. Når det gjelder tidsfristene, stiller vi oss skeptiske til om det er en riktig metode å bruke.

- 1) Det finnes ingen absolutter når det gjelder universell utforming. Slik er det veldig vanskelig å si når kravet er innfridd. Kravene vil bli strengere etter hvert som virksomheter, myndigheter og enkeltpersoner får mer kunnskap om dette. Derfor er begrepet dynamisk og tidsfrister passer dårlig inn med formålet med begrepet.
- 2) Tidsfristene vil virke motiverende henimot fristenes utgang. Men ettersom tiden løper ut vil dette virke stigmatiserende og kan føre til manglende motivasjon – og dermed også respekten for loven.

- 3) Det er plan- og bygningsmyndighetene som skal håndheve (kun) § 11. Det i seg selv bør være god grunn til å ikke ha den med i denne loven, men heller sørge for at universell utforming blir ivaretatt på en rasjonell måte gjennom den nye plan- og bygningsloven. Det bør være et mål å unngå overlappende lover.
- 4) § 9 vil ivareta den samme plikten til universell utforming som det § 11 presiserer.
- 5) Flertallet i utvalget går inn for en snever dispensasjonsadgang og ingen uforholdsmessighetsbegrensning (jf. s 200). Dette kan komme til å bli vanskelig å etterleve. Vi stiller spørsmål ved om dette vil gavne samfunnet som helhet. (Jf. vår tolkning av opparbeidede uteområder rettet mot allmennheten og at dette også gjelder eksisterende anlegg).

B)

§ 15 annet ledd bør dermed utgå fra lovteksten. Om § 11 går ut av loven skal også håndhevelsen av denne paragrafen utgå, slik at plan- og bygningsmyndighetene ikke er involvert i loven.

C)

I § 9 sies det at privat virksomhet rettet mot allmennheten har plikt til å utforme/ tilrettelegge hovedløsningen i de fysiske forholdene, slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig. Denne formuleringen tolker vi slik at fokus er rettet mot bygninger, anlegg og uteområder. Dette er relevant, men samtidig er det viktig å rette fokus mot en rekke andre samfunnsområder også. Om § 9 skal være en generell bestemmelse slik vi tolker den, vil det ikke være noe i veien for å presisere flere samfunnsområder som omfattes av loven, uavhengig her om det finnes annet regelverk/regulativer som håndhever disse.

- 1) Kollektivtrafikk mener vi er en viktig faktor for å gjøre samfunnet tilgjengelig for alle. Gjennom å sikre universell utforming av bygg, anlegg og uteområder, vil mange av faktorene rundt kollektivtrafikken være tilgjengelige, unntatt selve transportmidlet, informasjonen, tekniske forhold rundt billettsystem og lignende. Derfor mener vi at kollektivtransport og IKT kan nevnes spesielt (dette er i samsvar med Buvik, Fjellanger og Larsen, s. 200)
- 2) Vedrørende samfunnsområdene informasjon og tjenester, er det forståelig at utvalget har betenkeligheter. NLA ønsker likevel å stille spørsmålstegn ved hvorfor ikke også disse samfunnsområdene er presisert i lovteksten.

D)

I forarbeidene til loven leser vi at boligbyggelag ikke oppfattes som virksomhet rettet mot allmennheten (s.185). Dette er vi sterkt uenige i. Om det er et mål å oppnå en viss andel boliger med livsløpsstandard, kan boligbyggelagene være viktige pådrivere for at nye boligområder blir bygd etter prinsippet om universell utforming. NLA antar at filosofien til boligbyggelagene er at alle skal kunne bo i en borettslagsleilighet. Ved at boligbyggelagene også blir rettspliktige, vil det bli lettere å lage boligområder med helhetlige uteområder, etter prinsippene for universell utforming.

E)

NLA vil foreslå enda noen tillegg i § 9. I vurderingen om utforming eller tilrettelegging medfører en uforholdsmessig byrde, bør "terrenghensyn" og "betydelig forringelse av naturområder" inngå.

NLA mener utvalget gir uttrykk for et snevert syn på hva **opparbeidede uteområder rettet mot allmennheten** omfatter. *"For eksempel vil veier, fortauer, torg, plasser og parkanlegg etter utvalgets oppfatning være en del av det menneskeskapte fysiske miljøet"* (s. 185) og *"Eksempler på dette er områder for adkomst til bygg, parkeringsplasser, bytorg og parker"* (s. 201). Selve betegnelsen er

svært vid, og vil av landskapsarkitekter oppfattes annerledes. Det vil omfatte blant annet turveier, alpinanlegg, lysløyper, badeplasser, fiskeplasser, bryggepromenader, båthavner mm. En del av dette vil befinne seg i sonen mellom anlegg og uteområder.

Det bør være en målsetting at alle som har ønske om det, kan få tilgang til gode natur- og rekreasjonsområder. Sett fra et menneskerettighetsperspektiv, og med tanke på god livskvalitet, bør det være en like stor rett å få tilgang til et attraktivt turområde, som å få tilgang til forretninger og varehandel. Derfor ønsker vi at begrepet uteområder ikke innsnevres, men i stedet at noen ekstra hensyn skal tas med i vurderingen av om et sted er hensiktsmessig å tilrettelegge. Her må det i et hvert tilfelle brukes skjønn, da det samtidig er et ønske å beholde naturområdene relativt intakte. I § 9 bør det komme klarere frem at i et hvert tilfelle må det arbeides for en balanse mellom hva man kan oppnå for likeverd og tilgjengelighet, og hvilke eventuelle kvalitative forringelser som kan oppstå, det være seg i bygnings, kultur- eller naturmiljøer.

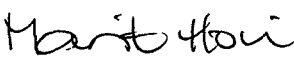
F)

Siden denne loven og den nye plan- og bygningsloven er så tett knyttet til hverandre når det gjelder innføringen av universell utforming som rettskraftig begrep, bør begge lovene få rettskraft samtidig (selv om det ville medføre utsettelse). Dette vil gi bedre samsvar og lette forståelsen av lovtekstene, og vil dermed høste høyere respekt. Det vil også bli lettere å etterleve begge lovene for faggruppene som skal følge regelverket. Det må samtidig også foreligge godt gjennomarbeidede forskrifter om hvordan kravene skal tolkes. Et program for opplæring av myndigheter og utøvere vil også være nødvendig. Det er viktig å ha i mente at dette vil bli enda en tung oppgave for kommunene som skal håndtere plan- og bygningsloven med lite ressurser og korte tidsfrister, ikke minst i forhold til dispensasjonsadgang og mulige, tunge prosesser rundt det.

G)

Det hersker stor mangel (blant planleggere og andre) på kunnskap om hvordan livet fortøner seg for personer med nedsatt funksjonsevne. Det vil derfor være hensiktsmessig å avklare noen definisjoner, og samtidig gi eksempler på hva nedsatt funksjonsevne kan være. Dette kan vise omfanget av problemområder og hjelpe planlegger (eller annen ansvarlig) med å sette seg inn i hva oppgaven dreier seg om, rent fysisk og praktisk.

Med hilsen

for Ved Ingrid Haukeland
President NLA

Elin K. Gundersen
Landskapsarkitekt MNLA

Ida E. Hvoslef
Landskapsarkitekt MNLA

Ellef Ruud
MNLA Landskapsarkitekt MNLA
